

Аналітичний департамент НРА «Рюрік» проаналізував статистичну інформацію по банківській системі України за результатами I півріччя 2014 року. Проведений аналіз дозволив зробити нижченаведені висновки.

Станом на 01 липня 2014 року ліцензію Національного банку України мали 174 банківські установи (в т.ч. 51 банк з іноземним капіталом). Протягом I півріччя 2014 року до Державного реєстру банків було включено одну банківську установу. При цьому, варто зазначити, що на дату написання огляду до 18 банківських установ у зв'язку з втратою платоспроможності ФГВФО було введено тимчасову адміністрацію, щодо окремих банків прийнято рішення про ліквідацію.

В I півріччі 2014 року відбувся продаж кіпрською *Bank of Cyprus Group* 99,8% акцій Банку Кіпру російській «Альфа Груп», а також завершилась угода щодо продажу ПАТ «БАНК ПЕРШИЙ» групі іноземних інвесторів. Також стало відомо про продаж братами Ключевими ПАТ «КБ «АКТИВ-БАНК» його колишнім власникам Данилі Волинцю та Оксані Маркаровій. При цьому відбулось завершення продажу Марфін Банку¹ (покупець Микола Лагун, власник ПАТ «ДЕЛЬТА БАНК»). Окрім цього, Миколою Лагуном було придбано ПАТ «Універсал Банк».

Таким чином, станом на 01 липня 2014 року структура власності активів банківської системи України була представлена наступним чином: банки з приватним українським капіталом складають близько 51%; банки з іноземним капіталом (крім російських) – 16%; банки з російським капіталом – 13%; державні банки – 20%.

Протягом I півріччя 2014 року чисті активи банківської системи України збільшились лише на 2,26% (28 867 млн. грн.) та становили 1 307,0 млрд. грн. станом на 01.07.2014 р. що, в свою чергу, обумовлено складною економіко-політичною ситуацією в Україні, яка стримує розвиток банківського бізнесу.

Варто зазначити, що незважаючи на ліквідацію ряду банківських установ, зростання активів відбувалось за рахунок девальвації національної валюти, що також відобразилось на порівняному збільшенні залишків валютних активів. Станом на 01 липня 2014 року частка валютних активів в сукупних активах складала 41,08%, в той час як 01 січня 2014 року – 36,81%.

Станом на початок липня 2014 року, значення валютного курсу UAH / USD становило 1 178,55 грн. / 100 дол. США., в той час, як протягом січня поточного року курс залишався незмінним на рівні 799,30 грн. / 100 дол. США.

Незважаючи на деяке збільшення протягом червня залишків коштів населення в національній валюті, значний відтік клієнтських коштів з початку року вкрай негативно вплинув на ліквідність та платоспроможність банківської системи. Протягом I півріччя 2014 року обсяг грошових коштів (включаючи залишки коштів, розміщених на коррахунках в НБУ) зменшився на 17,46% (14 596 млн. грн.) та станом на 01 липня 2014 року складає 69 016 млн. грн.

Обсяг рефінансування банків НБУ задля підтримання ліквідності протягом I півріччя поточного року становив 119,9 млрд. грн. за середньою відсотковою ставкою 13,94% річних. За строками до погашення операції з рефінансування протягом I півріччя 2014 року були переважно короткостроковими. При цьому НБУ було прийнято рішення про продовження термінів погашення банками залучених раніше від Нацбанку кредитів до 10 грудня 2014 року.

Протягом I півріччя 2014 року обсяг клієнтського кредитного портфеля збільшився на 8,9% та станом на 01 липня 2014 року складає 992,53 млрд. грн. Нестабільне політичне середовище, низькі темпи розвитку економіки змушують банківські установи більш прискіпливо відноситись до фінансового стану потенційних позичальників або й взагалі призупинити на деякий час кредитування. Причиною вагомого нарощення кредитного портфеля є значна девальвація національної валюти, що, в свою чергу, відобразилась на збільшенні кредитних залишків в гривневому еквіваленті.

Нестабільне економічне середовище та значна девальвація національної валюти в 2014 році спричинили збільшення боргового навантаження на позичальників, що, в свою чергу, сприяло зростанню обсягу простроченої заборгованості на 40,02% (28,08 млрд. грн.), що станом на 01.07.2014 р. складає 98 260 млн. грн. та відповідає 9,9% клієнтського кредитного портфеля і, в свою чергу, в повній мірі покривається сформованими резервами.

Станом на 01.07.2014 р. обсяг зобов'язань БСУ складає 1 128,5 млрд. грн. Основною складовою зобов'язань банківської системи України є портфель коштів населення – 37,23%. Середні відсоткові ставки за депозитами в національній та

¹ За даними ЗМІ.

іноземній валюті станом на 01.07.2014 р. складають 15,6% та 8,1% відповідно (13,2% та 7,2% на початку року).

Впродовж I півріччя 2014 року обсяг портфеля коштів клієнтів зменшився на 2,28% (15 239 млн. грн.) та станом на початок липня 2014 року складав 653 435 млн. грн. Основною складовою клієнтського портфеля є кошти населення, за строковим характером переважали короткострокові депозитні вклади строком до 1 року. При цьому, слід зазначити, що протягом I півріччя поточного року як з боку суб'єктів господарювання, так і з боку населення активно вилучались строкові кошти.

Протягом I півріччя 2014 року валютний клієнтський портфель збільшився на 11,75% (28 910 млн. грн.) (внаслідок девальвації національної валюти), в той час як відтік коштів зі строкових рахунків в національній валюті склав 44 404 млн. грн. При цьому, слід зазначити, що протягом червня 2014 року тенденція змінилась на протилежну: відбувався приріст вкладів населення в національній валюті за одночасного відтоку валютних вкладів. Однією з причин такої ситуації може бути те, що в ряд великих банків була введена тимчасова адміністрація (деякі з них в червні були ліквідовані), при цьому виплати за валютними вкладками здійснюються Фондом у гривні за курсом, встановленим НБУ на дату введення в банк тимчасової адміністрації. Загалом, з метою недопущення різкого відтоку валютних вкладів, НБУ було прийнято рішення про часткове обмеження вилучення валютних депозитів.

За результатами I півріччя 2014 року власний капітал банків зменшився на 7,36% (14 175 млн. грн.). Рівень покриття власним капіталом активів та кредитно-інвестиційного портфеля є задовільним та становить 13,65% і 16,52% відповідно.

За підсумками I півріччя 2014 року фінансовий результат БСУ був позитивним та становив 1 250 млн. грн. Позитивний фінансовий результат БСУ за підсумками I півріччя 2014 року зумовлений в першу чергу ліквідацією значної частини проблемних банків, що, слугувало причиною від'ємного фінансового результату всієї банківської системи.

Серед 173 банків України, які подають фінансову звітність до НБУ, більше половини банків (117 банків або 67,63% від загальної кількості) на кінець I півріччя 2014 року мали довгострокові кредитні рейтинги позичальників.

Незважаючи на можливість отримання додаткових конкурентних переваг, велика кількість невеликих банків (IV група за класифікацією НБУ) не використовує кредитний рейтинг як інструмент підтвердження фінансової репутації позичальника, урізноманітнення джерел та інструментів запозичення, зниження вартості їх обслуговування (лише половина банків IV групи має довгострокові кредитні рейтинги). При цьому переважна більшість кредитних рейтингів банків України визначена на рівні uaBBB (51,1% від загальної кількості).

Станом на 22.09.2014 р. НРА «Рюрік» підтримує 14 довгострокових кредитних рейтингів банків, два з яких належать до III групи банків, 12 – до IV групи. Серед цих рейтингів один підтримується на рівні uaBBB+ (ПАТ «АВАНТ-БАНК»), 12 – на рівні uaBBB та 1 – на рівні uaCC.

Враховуючи, що уповноваженими національними рейтинговими агентствами усього підтримується 117 довгострокових кредитних рейтингів банків, частка НРА «Рюрік» на ринку рейтингових послуг в даному сегменті складає близько 15%.

Підготовлено аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі офіційних даних Національного банку України (режим доступу: www.bank.gov.ua).

Повна версія аналітичного огляду банківської системи України розміщена у вільному доступі на офіційному сайті Агентства (www.rurik.com.ua).

Відповідальний за випуск:

Директор з розвитку НРА «Рюрік»,
к.е.н., Долінський Леонід Борисович, тел. (044) 383-04-76;

Відповідальний аналітик:

Старший фінансовий аналітик НРА «Рюрік»
Першин Дмитро Олександрович, тел. (044) 484-00-53 (вн. 117).

ТОВ «РЮРІК»
☎ 04053 Україна, м. Київ, вул. Артема, 52а
+38 (044) 383-04-76, +38 (044) 484-00-53
e-mail: info@rurik.com.ua
www.rurik.com.ua